

हु कुस बु कुस तेलि वन च कुस
hú kús bû kús télí van tsû kús

vâliv kâshûr parav

Kashmiri Work Book

By M.K.Raina

Assistance: Neelam Trakru

For Kashmiri Language Workshop

Project Zaan

A Joint Project of

Lalla-Ded Educational and Welfare Trust
and

Kashmiri Pandits' Association, Mumbai

November 2005

Copyright © 2004-2010 by Lalla-Ded Educational and Welfare Trust (<http://zaan.net>)

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced in whole or in part, or stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without written permission of Lalla-Ded Educational and Welfare Trust. For permission regarding publication, send an e-mail to

webmaster@zaan.net

Standardised Devanagari-Kashmiri Alphabet with Indo Roman equivalent

Vowels (स्वर)

अ	अँ	अु	अु	आ	आँ	इ	ई	उ	ऊ	ऋ	ए	ऐ
	ँ	ँ	ँ	ा	ाँ	ि	ी	ु	ू	ृ	े	ै
a	ã	û	ü	à	ä	í	ì	ú	ù	r	è	é
		ऐ	ओ	ओ	औ	अं	-य (-य)	-व				
		ँ	ो	ो	ौ	ं	-य (-य)	-व				
		æ	ò	ó	au	n	ê (i)	ô				

Consonants (व्यंजन)

क	ख	ग	च	छ	ज	ञ	छ	ज़	ट	ठ	ड
k	kh	g	ch	chh	j	ts	tsh	z	ṭ	ṭh	ḍ
त	थ	द	न	प	फ	ब	म	य	र	ल	व
t	th	d	n	p	ph	b	m	y	r	l	v
					श	स	ह	त्र			
					sh	s	h	tr			

Notes:

- 1) As we note from the above, there are three affricative consonants in Kashmiri, which are strange to Nagari Alphabet. They are **च़, छ़, ज़**

- 2) There are no aspirated sonants like **घ, झ, ढ, ध** and **भ** in Kashmiri. They are used in Kashmiri only to represent words directly borrowed from Hindi or Sanskrit. Similarly **क्ष, ज्ञ** and **ष** do not find any place in Kashmiri. **ण** stands replaced by Anusvara.

Exercise 1 ~ Reading Words

(Using Vowels & Consonants as prevalent in Hindi)

(अ)	अलम	वनस	सडख	अरतल	जमजम	
(a)	alam	vanas	saḍakh	artal	jamjam	
(ऀ)	यामथ	कारन	दामन	बकवास	पाताल	
(à)	yàmath	kàran	dàman	bakvàs	pàtāl	
(ि)	दिख	चिरन	बिसियार	गरिच	बायि	
(i)	díkh	chíran	bísíyàr	garích	bàyi	
(ी)	ईश्वर	शीशम	पीरिल	गीरिस	जरीब	
(i)	ìshvar	shìsham	pìrìl	gìrís	jarìb	
(ु)	कानुल	मुशीर	आमुन	वातुल	वनुस	
(ú)	kànúl	múshìr	àmún	vàtúl	vanús	
(ू)	मूरन	तूफान	खूर	वफूर	फयूर	
(ù)	mùran	tùphàn	khùr	vaphùr	phyùr	
(ृ)	ऋशी	पृष्ठ	कृष्ट			
(r)	ríshì	prûtsh	kratsh			
(ँ)	शमशेर		मेनुन	रेशल	मेतुन	ब्रेतुन
(è)	shamshèr		mènún	rèshal	mèṭhún	brèṭhún
(ै)	डैडी	गैर	वैकुंठ		क्वलै	
(æ)	ḍæḍi	gær	vækúnṭh		kôlæ	
(ो)	तोल	वोतुस	ब्रोर	पुलहोर	तुलोन	
(ò)	tòl	vòtús	bròr	púlhòr	túlòn	

(१)	गौ	तौकल	तौलिया	जौहर	दौलथ
(au)	gau	taukal	tauliyà	jauhar	daulath
(.)	मंगस	कांजि	प्युंत	कूंज	गंदुख
(n)	mangas	kanjí	pyùnt	kùnj	gandúkh
(-य)	स्यख	द्यख	च्यथ	ह्यख	ब्यल
(ê)	sêkh	dêkh	chêth	hêkh	bêl
(-य्)	फीर्य	गीर्य	तूर्य	जूर्य	कूर्य
(i)	phìri	gìri	tùri	jùri	kùri
(-व)	खर	ज्वय	ल्वकुट	क्चकुर	म्वकुल
(ô)	khôr	jôy	lôkút	kôkúr	môkúl

Practice in Reading

झंगलाथ janglèth	गंडुन gandún	जिनाबन jínàban	तिलस्मात tílasmat	जुरुम júrúm
अब्यागथ abyàgath	दिलावर dílavar	रुवांगुन rúvàngún	शरकथ sharikàth	तेशल संगर tèshal sangar
सोंथ sònth	दूरुन dùrún	गृहस्थ grahasth	हिलुन hílún	जौहर वांदुर jauhar vándúr
मारखोर màrkhor	ग्रांगल gràngal	वातुन vátún	दार्यल dàrêl	कुडुर kúdur
शैतान shætàn	जंगुल jangúl	तारफरोश tàrfaròsh	कुन्यर kúnêr	क्व-वोख स्वरुफ kô-vòkh sôrúph
व्यथ vêth	फ्यारुन phyàrún	बुजर bújar	ल्वकट्यन lòktên	चापुर दुमेल chàpúr dúmèl

Exercise 2 ~ Reading Words

(Using additional Vowels of the Kashmiri Language)

(अँ)	शँरीफ	गँनीमथ		कँम्प	लँडीशाह		हँरीफ
(â)	shâriph	gânimath		kâmp	lâdishâh		hâriph
	कँसीफ	रँदी	वँरी	कँमी	रँयीस		
	kâsiph	râdi	vâri	kâmi	râyis		
(उ)	बु	गुछ	वटु	ग्रटु	दुरुक		
(û)	bû	gûchh	vaṭû	graṭû	dûruk		
	अटुबोर		नतु	वंदु	हकुहख		नखुवोत
	aṭûbòr		natû	vandû	hakûhakh		nakhûvót
(ü)	कुत्	कुंस	खुमु	कुतिस	तुर	रुप	जतुंतु
(ü)	küt	küns	khümü	kütis	tür	rüp	jatüntün
(ã)	जॉनी	कॉफी	दॉयिमी	बॉनीकार	रवॉनी		
(ã)	jâni	kâphi	dâyimi	bânikâr	ravâni		
	तॉरीफ	तयॉरी	पायदॉरी		सॉरी	जॉबिर	
	târiph	tayâri	pâydarî		sâri	jâbîr	
(é)	रेह	सेहरु	येलि	तेलि	बेयि		
(é)	rêh	sêhrû	yéli	téli	béyi		
	बेनि	सेक्युल	ब्रेह	त्रे	वेह		
	béní	sékyúl	bréh	tré	véh		
(ò)	कोह	तोह	दोद	रोफ	पोद		
(ó)	kóh	tóh	dód	róph	pód		

सोर	पोह	गोन	डोख	होख
sór	póh	gón	ḍókh	hókh

Practice in Reading

बाजु	वानुवोल	सवॉल्य	शरब्ब्य	रेश्यमर
bàjû	vànûvòl	saväl ^l	sharäb ^l	rësh ^l mar
वेजिब्रोर	प्यादु	पगाह	सूरटेंग	
véjibròr	pyàdû	pagàh	sùrûṭèng	
अंडुय	वॅरियाह	वॅतीरु	माँशिक्रॉर	वानुबल
ãḍûy	vãríyàh	vãtìrû	mãnshíkrär	vànûbal
दुनियाहस	पनुन्यन	सुतिय	जँगी	
dúníyáhas	panûnên	sütíy	jãngì	

Exercise 3 ~ Reading Words

(Using affricative consonants च, छ, ज)

(च)	चंदुन	तचर	चादर	चोंग	
(ts)	tsandún	tatsar	tsàdar	tsòng	
	चँदुर	मकुच	मचर	फचाल	
	tsãndûr	makûts	matsar	phatsàl	
(छ)	छांडव	पछ	छवपु	पोछ	
(tsh)	tshàᅇdav	patsh	tshôpû	pôtsh	
	छ्यपु-छ्यफ		छाय	मछ	पोछ
	tshêpû-tshêph		tshày	matsh	pòtsh
(ज)	जंग	जांगुल	क्रज	जँमीन	
(z)	zang	zàngúl	kranz	zãmìn	
	दँज	ग्रजान	ताज	ज्युठ	
	dãz	grazàn	tàzû	zyùᅇᅇh	

Practice in Reading

अलगुज़ार algûzâr	ज़ाफल zàphal	तरुज़ tarûz	ज़मीन zämín	दॉनीश्वर däníshvar	
पान्युर pànyúr	दँसिल dásíl	अडुवँछ aḍûvátsh		चपल tsapal	खासुर khàsûr
ताँमील tāmìl	जाँबिर jābír	पज़र pāzâr	ब्रॉठकुन bròñthkún		पँजीनु pāñzinû
कचुल katsúl	जमादॉरी jamàdāri		हवॉल्यह्यथ haväl'hêth	ताँवीज़ु tāvìzû	कँतिज kâtij
व्वदुर vôdúr	शँमीज़ु shāmìzû		हॉफिज़ hāphíz	चँग tsòng	ज़लुर zalúr
जँफ्य jāfí	दँरियाव dārìyàv	ऑँडुरन āḍûran	कावुडोर kāvûḍòr	रुवांगुन rúvàngún	
ऑँठुशेठक āṭhûshèṭhak		ब्रनुमोंड branûmóñḍ		ज़ॉर्य zārí	म्यंजुर mênzúr
					दलुवांजुव dalûvānzúv
बँशीरु bāshìrû	वुटोकुर vúṭókúr		कथुकुताँज kathûkútāj	म्वकुल्योव môkûlyòv	अरुसरु arûsarû
कुन्यर kúnêr	बास्योव bāsyòv	जाँगीर jāgìr	कुतिस kütís	कूस kûns	
क्रँजुल krāñjúl	ब्रूठिम brûñthím		अुठिम ûṭhím	ल्वकुट lôkút	डोन्युव ḍònyúv

द्राँठ

drānṭh

पर्युन

paryún

जांगुर

jàngúr

कथुकुतोल

kathûkútòl

पादुर्य सुह

pàdûr^l sùh

Exercise 4 ~ Reading Short Sentences

जल कर
jal kar

बलु यि
vôlû yí

सुलि नेर
súlí nèr

कति छुख
katí chhúkh

क्याह गछिय
kyàh gatshíy

साथ वुछ
sàth vúchh

दव त्राव
dav tràv

मे कुन वुछ
mé kún vúchh

त्रोर यार आँस्य
tsòr yàr äsⁱ

द्यान दिथ बोज़
dyàn díth bòz

आकाश छु न्यूल
àkàsh chhú nyùl

पंदाह मिनट गँयि
pandàh mínaṭ gáyí

स्वरुफ छु होल होल पकान
sôrúph chhú hó hól pakàn

त्यूत क्याह गव?
tyùt kyàh gav?

हुपौर्य कुस द्राव
húpärⁱ kús dràv

सोकूल छु वारियाह दूर
sókùl chhú vārìyàh dūr

त्रूर मु कर
tsùr mù kar

तुर छि स्यठाह
tür chhí sêṭhàh

कॉनी प्यठ खस
känì pēṭh khas

बनु आव गवसोन्य
bônû àv gôsònⁱ

त्रवापौर्य छु ओबुर
tsôvâpärⁱ chhú óbúr

बन्य गव गरु गछुन
vônⁱ gav garû gatshún

तस क्याह दोद छु?
tas kyàh dòd chhú?

मे मा छि तमिच खबर
mé mà chhí tamích khabar

मंदरस मंज़ छि आरती जॉरी
mandras manz chhí àrṭi jāri

टोठ कोत गव
ṭòṭh kót gav

चे छुयि केंह परवाय
tsé chhúyí kénh parvày

लबि लबि गछि पकुन
labí labí gatshí pakún

हेरत छि कॉल्यक्यथ
hèrat chhí käl'kêth

सफर छु स्यठाह ज्यूठ
saphar chhú sêthàh zyùṭh

कुल्य लंजन प्यठ छि जानावार बिहिथ
kúl' lanjan pêṭh chhí jànàvār bîhíth

असि क्याह अथ सनुन
así kyà ath sanún

आंगुनस मंज आँस दांदु जूर्य
àngûnas manz äs dàndû jùr'

खबर सु क्याज़ि ओस दुयान
khabar sú kyàzî òs dûyàn

क्वदरथ कर्यस यॉरी
kôdrath karês yârî

पँडित जी आव
pândít jì àv

पुंन्निमिस पोरस खस
püntsímís pòras khas

पांच्रहॉठ र्पयि दि
pàntsûhâṭh rôpyí dí

Exercise 5

(Fill in the blanks with the help of words given below)

(owner, excuse, age, where, scholarship, hookah, charcoal, sweet, bridge, cold)

• सु छु दुकानुक मॉलिक	• sù chhú dúkànúk m__lík.
• यि गव तसुंद बहानु	• yí gav tasúnd bah__ __ __.
• त्रे क्याह छय वाँस?	• tsé kyàh chhay v__ __s ?
• पगाह कोत गछव	• pagàh k__t gatshav ?
• तस म्यूल वॅज़ीफु	• tas myùl __ __ zìf__.
• यि गॅयि जेजीर	• yí gǎyí __ __ jìr.
• कांगरि बर च़ुनि	• kàngrí bar __ __ ní.
• अम्बुर ओस बडु म्यूठ	• ambúr òs baḍû m__ __ ṭh.
• कॅदुल छु फुटमुत	• __ __dûl chhú phútmút.
• अज़ छि तूर	• az chhí __ __r.

Exercise 6

(Practice in reading sentences)

- डलस मंज छि ज़ु लाँक़। स्वनु लाँक़ तु र्वपु लाँक़।
- ḍalas manz chhí zû länkû. sônû länk tû rôpû länk.
- सीर जाँगीर छि सोपोरस नखु अख स्वंदर जाय।
- sîr jāgîr chhí sòpòras nakhû akh sôndar jāy.
- मटन छु काँशिर्यन बटन हुंद अख बोड तीर्थ।
- maṭan chhú kâshîryan baṭan hûnd akh bóḍ tîrṭh.
- कॅशीरि हुंद्यन जंगलन मंज छु बुदुल, कायुर तु दिवदोर वपदान।
- kâshîrî hûndên janglan manz chhú búḍul, kâyûr tû dívdòr vòpdàn.
- व्यथ छि सिरिनगर शहरस दून हिसन मंज तकसीम करान।
- vêth chhí sîrînagar shahras dôn hîsan manz taksîm karàn.
- सु क्याज़ि ओस हेरि ब्वन तु ब्वनु ह्योर करान?
- sù kyàzî òs hérî bôn tû bônû hyór karàn?
- कल्हन पँडित ओस अख मँहशूर तवॉरीखदान।
- kalhan pândît òs akh mâhshûr tavârikhdàn.
- यिमन दून बायन छि जँमीन आसमान फख़।
- yíman dôn bàyan chhí jā́mîn àsmàn pharûkh.
- काँशुर छि साँन्य माजि ज़्यव। अथ गछि पोछर द्युन।
- kâshûr chhí sā́ny mājî zêv. ath gatshî pochhar dyún.

- येति किथु पॉठ्य खारव नवशीन? शीन कति छु?
- yétí kíthû päṭhī khàrav navshìn? shìn katí chhú?
- संगरमालु फवलनु वख्तय गछि नेंदरि व्वथुन ।
- sangarmàlû phôlnû vakhtay gatshí néndrí vôthún.
- कश्यप बंधु ओस बटन हुंद अख बोड लीडर ।
- kashyap bandhû òs baṭan húnd akh bóḍ līḍar.
- त्से छुयि ज़ाह ख्यल वेंथरस प्यठ बतु ख्योमुत?
- tsê chhúyí zành khêl vâthras pêṭh batû khyòmút?
- कॉशुर परुन छुनु मुश्किल । दफ कल गछि आसुन्य ।
- kâshúr parún chhúnû múshkíl. daph kal gatshí àsûnī.
- स्वनु मर्गि किन्य ति छि अमरनाथ गछुनस वथ ।
- sônû margí kínī tí chhí amarnàth gatshûnas vath.
- नारबल सडकि प्यठ ओस टांगु सवॉर्य करनस स्यठाह मज़ु यिवान ।
- nàrbal saḍkí pêṭh òs ṭàngû savârī karnas sêṭhàh mazû yívàn.

Exercise 7 ~ Fill in the blanks

(Word indicated Bold in Roman)

- कॅशीर छि ——— ज्यनु जाय।
- kâshîr chhî sänî zênû jây.
- सिरीनगर छि कॅशीरि ——— राजदॉन्य।
- sírinagar chhî kâshîrí hûnz ràzdänî .
- वख आव योर। वॅलिव ——— ख्यमव।
- vakh àv yòr. vâlív batû khêmav.
- मे छु पगाह ——— अंधेरी वातुन।
- mé chhú pagàh súbhäy andhèrì vátún.
- ——— छुखु शालुमॉर बागस फ्यूरमुत?
- tsû chhúkhû shàlûmâr bàgas phyùrmút?
- कॅशीर ओस पथ कालि अख ——— सर।
- kâshîrí òs path kàlí akh bód sar.
- अथ सरस ओस नाव ——— ।
- ath saras òs nàv sâtisar.
- बासान छु ——— जेर्य वालि। त्रे छयि छॅतर्य?
- bàsàn chhú rùdû jérí vâlí. tsé chhayí chhâtûrí?
- पॅरी महल छु ——— नखु।
- pãrì mahal chhú shàlûmâras nakhû.

- पटन कस्बस मंज़ ति छि पांडुवन ——— मंदर।
- paṭan kasbas manz tí chhí paṇḍûvan hîndî mandar.
- अँमिस छु ——— गछान गगन गेरि।
- âmís chhú khéh khéh gatshàn gagan gèrí.
- ——— दामनस तल छु गंगुबल सर।
- harmôkh dàmnas tal chhú gangûbal sar.
- ——— नदी छि नुंदुक्वल सरु मंज़ु नेरान।
- krènkû nâdî chhí núndûkôl sarû manzû nèràn.
- बालु मर्गन प्यठ छु ——— वफूर मेलान।
- bàlû margan pêṭh chhú jàvênd vaphùr mèlàn.
- कौंसर नागस छि ——— सर ति वनान।
- kaunsar nâgas chhí víshnúpàd sar tí vanàn.
- थद्यन बालन प्यठ छि बुरज़ु ——— खसान।
- thadên bàlan pêṭh chhí búrzû kúlî khasàn..

Exercise 8 ~ Translate

(Pick the words from Clues below)

(छु प्यवान - chhú pèvàn) (मे सुत्य - mé sùt!) (छि अख किताब - chhí akh kítàb) (यि गव - yí gav) (स्यठाह गर्म - sêthàh garûm) (ख्यमव - khê mav) (माजि ज्यव - màjí zêv) (कोत गछख - kót gatshakh) (कर आख - kar àkh) (दरवाज़ - darvazû) (वाहराव - vâhràv) (बोड मकान - bód makànû)

• This is not good.

• ——— नु जान • _____ nû jàn.

• Where will you go?

• च्च कोत ——— ? • tsû _____ ?

• It is raining

• रुद ————— • rùd _____.

• Let us eat food.

• वॅलिव बतु ——— • vâlív batû _____ .

• When did you come?

• च्च ——— ——— • tsû _____ ?

• It is very hot today.

• अज़ छु ——— ——— • az chhú _____ .

• Close the door.

• ——— कर बंद। • _____ kar band.

• Spread the bed sheet.

• करुछ _____

• karûtsh _____.

• This is a book.

• यि _____

• yí _____.

• Kashmiri is our mother-tongue.

• काँशुर छि सॉन्य _____

• kâshúr chhí sãni _____ .

• He has a big house.

• तस छु _____

• tas chhú _____.

• Will he come with me?

• सु यिया _____?

• sú yiyà _____.

Exercise 9

(Fill in the blanks with the help of pictures)

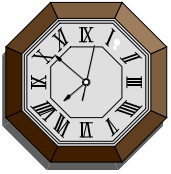
- बागवानन द्युत मे अख गव—- पोश
- bāgvānan dyút mē akh g _____ pòsh.

- मास्टर जी ओस शु ——— परनावान ।
- màstarjì òs shú _____ parnāvàn.

- लूख ऑस्य पानुवँन्य मश ——— करान ।
- lùkh äsi pànûvâni mash _____ karàn.

- यि गॅ - छि म्यॉन्य मॉल्य नेबरु प्यठ अँन्यमुन्न ।
- yí g _____ chhí myäni mäli nébrû pêṭhû ânimûts.

- बालु थँ ——— प्यठ ओस जंडु लॉगिथ ।
- bālû th_____ pêṭh òs jaṇḍû lāgíth.

- गुलमर्गि ओस शीनस प्यठ खु — त्रावनस बडु मज़ु यिवान ।
- gúlmargí òs shìnas pêṭh kh_____ tràvnas baḍû mazû yívàn.

- डाक्टर साँब छु ब्य ——— यलाज करान ।
- ḍàkṭar sāb chhú bê_____ yalàj karàn.

- साँथ यिथुय छु कु ——— नोव पन नेरान ।
- sònth yíthûy chhú k_____ nów pan nèràn.

Exercise 10

(Fill in the blanks with the help of Clues)

- तति आँस स्यठाह ——— । अवय आयि अस्य वापस ।
- tati äs sêṭhàh _____ . avay àyí äs' vâpas. (crowd)
- बरसातस मंज छु ———- स्यठाह रुद प्यवान ।
- barsâtas manz chhú _____ sêṭhàh rùd pèvàn. (here)
- परबतस ———- छि कन्यन हुंज अख थँज कलाय ।
- parbatas _____ chhí kanên hûnz akh thâz kalây. (all around)
- तथ कुठिस आँस अकाँय ———- ।
- tath kúṭhís äs akây _____ . (window)
- बोनि कुलिस छि बँड्य ———- आसान ।
- bòní kúlís chhí bāḍi _____ àsàn. (leaves)
- ———- छु मनहूस जानवर यिवान माननु ।
- _____ chhú manhùs jànvar yívàn mànûnú. (owl)
- साँनिस आंगुनस मंज छि चोर ———- ।
- sâníś àngnas manz chhí tsòr _____ . (poplar trees)

Exercise 11

(Look at the picture for answers)

- यि छु सिरीनगर शहरुकि खानुकाह अलाकुक अख प्रोन ———
- yí chhú sírinagar shahrûkí khànûkàh alàkúk akh pròn _____.
- खानुकाह मॅशीदि पतु कनि छु हारी पर्वत यिवान ———
- khànûkàh mãshidí patû kaní chhú hàrì parbat yívàn _____.

- बबनु कनि छु जहलिम दॅरियाव । अथ छि अँस्य ————— ति वनान ।
- bônû kaní chhú jéhlím dâríyàv. ath chhí as' _____ tí vanàn.
- अति छु दॅरियाव ——— प्यठ महाकॉली हुंद अस्थापन ति, युस नु फोटुवस मंज लबनु छु यिवान ।
- atí chhú dâríyàvû _____ pêṭh mahàkâli húnd asthàpan tí, yús nû phòṭúvas manz labnû chhú yívàn.
- दॅछिन्य किन्य छि मकानु, यिमान टीनुव -—— छु दिथ ।
- dâchhín' kín' chhí makànû, yíman ṭinúv _____ chhú díth.
- दॅरियावस मंज छि ———, यिमान मंज नावि हाँज रोजान छि ।
- dâríyàvas manz chhí _____, yíman manz nàví hānz ròzàn chhí.
- पबतस प्यठ कनि छु ——— बनॉविथ ।
- parbatas pêṭhû kaní chhú _____ banävíth.

Learn Kashmiri. It is our mother-tongue.